

a Deo) evincunt ad fidem divinam pertinere id, de quo agimus, etiamsi verisimile astruant, coelitem vindicatum esse revera coelo illatum, et Sanctum. Et vero de his qui nondum sunt plane compertæ sanctitatis (et idcirco non nisi Beati nuncupantur), instituto humano vocem illam ad talem sensum accommodante fit Sacrum, et narrantur pleuraque illorum miracula: Et tamen eorum sanctitas, et beatitas non dicitur pertinere ad fidem divinam, sed ex prudenti tantam judicio coluntur. Idem ergo statuendum est de Sanctis vindicatis, quarum sanctitas, et beatitas in verbo Dei scripto, aut tradito non est expressa.

QUESTIO XVII.

An recte faciat, qui omnem satisfactionem sive in vita et seipso obvenientem sive post mortem ab aliis transcriptam animabus purgantibus transcribit?

Negant, fuseque refutant anomaliam hanc, ut ipsi loquuntur, pietatem, Theoph. Raynaud. p. II, Heter. sect. II, q. 2, et sect. I, n. 18, et Arriaga. Moventur 1. et præcipue, quod tales faciant contra præceptum charitatis ordinatæ erga se ipsum; hæc enim requirit, ut quis se ipsum præ alio liberet a gravissimo malo, et participem faciat summi boni: atqui tale malum est poena purgatorii, et tale bonum est participatio beatitudinis; ergo ab illam vitandam, et hanc procurandam sibi ipsi præ omnibus aliis inclinabit ordinatæ charitas. 2. Quod faciat saltem contra perfectionem dictæ charitatis, uti fuse conatur ostendere Arriag. t. V, dist. XL, § 2, tota, pro qua doctrina probando supponit sequentia fundamenta. 1. Indubitatum esse, quod Beatorum amor in coelis erga Deum sit gratissimus Deo, et in maximam ipsius gloriam reddendæ, etiamsi omni libertate careat, atque hoc iudicium multo magis ferendum esse de aliis actibus virtutum, quos libere iidem beati eliciunt. 2. Eosdem actus multo magis generosos esse, quam nostros, et eo quod in illo statu fiant sine spe ulla præmii. 3. Omnem continuationem liberam actus non minus esse gratam Deo, quam si plures actus distincti elicerentur. Hinc dedit citatus Auctor. n. 24. Beatum aliquem, qui citius, quam ego, duobus diebus intrat coelum, et iis diebus laudat et honorat Deum, perinde esse magis placentem Deo, et de ipso magis merentem, quam si in hac vita

me superasset omnibus illis actibus, seu (ut clarius res exprimitur) perinde, ac si ille fecisset hic centum opera meritoria, et ego tantum duo ex illis. 4. Tandem supponit, in materia spirituali semper quemlibet debere se ipsum aliis præferre, ita ut malit ipse Deo frui, quam ut quilibet alius eo fruatur. His suppositis, concludit idem Auctor, perfectioris longe charitatis esse, sibi ipsi opera sua satisfactoria, quam animabus purgantibus, applicare, additque n. 23, eos, qui contrarium sentiunt, valde indistincte in hoc puncto procedere, multaque dicere, quæ pia magis sunt, quam in scholastico rigore vera. Unde ipse suam sententiam sic tandem stabilire conatur: Optare, ut alter citius, quam ego, ingrediatur coelum, nihil aliud est, quam optare, ut ille magis laudet Deum, magis Deo placeat, magis se reddat dignum amore divino, quam ego ratione scilicet omnium eorum honorum operum plurimum, quæ faciet ex toto tempore, antequam ego illæ veniam, in quo excessu semper ab illo superabor per totam æternitatem, etiamsi a quo tempore ego ingressurus sum coelum, eliciam ego deinceps semper æqualia opera cum illo, semper enim superabit me in iis, quæ antea fecit, et per ea specialem Dei radamationem, et complacentiam promerebitur; atqui non est e perfectione charitatis, optare, ut alter me superet in laudando Deo, multo minus autem erit ex eadem perfectione optare, ut, si unus e duobus, ego scilicet, vel ille, id facturus sit, malim, ut ille laudet Deum, quam ego; ergo illa communicatio satisfactionum non erit a perfectione charitatis. 3. Quia etiam contra perfectionem charitatis erga Deum agunt, hæc enim vel maxime amantem inclinad ad fruitionem amati, quam celerrime potest, procurandam. Hinc si duæ esset sponsæ, et earum altera, cum posset ipsamet sponsi presentia, et amore frui, alteri sponsæ captivæ potius hanc conditionem, et occasionem cederet, talis sponsa diceretur quidam insigniter suum amorem erga alteram sponsam, non vero perinde amorem erga sponsum declarasse; atqui simili modo se res in nostro casu habet, cum is, qui eam transcriptionem facit, paratus esse debuerit ad tempus etiam longissimum in purgatorio transigendum, ut aliis interea animæ aspectu, et amore Dei fruerebatur; ergo. 4. Quia etiam contra justitiæ perfectionem agunt; hæc enim prius inclinad ad de-

bita propria, quam aliena persolvenda: hinc nemo diceret, bene fecisse eum, qui, cum vix haberet sufficientem pecuniam ad propria sua debita solvenda, eam tamen ipsam pecuniam expenderet ad aliena debita extinguenda.

Resolutio.

Verior tamen est contraria sententia, quam acriter tuetur Jacobus Hantinus in Patrocinio defunctorum I. II, c. III, § 1, seq. citans etiam Lugonem Suarium, S. Th. S. Bonav. et Magistrum sententiarum, assertque § 3, dissertationem integram P. Francisci Vehreni e Soc. Jesu Theologi Pontificii qui fuse propugnat hanc sententiam, improbatque, quod Arriagæ sententia ex eo etiam capite multum probabilitatis amittat, quod ob tam leve, imo nullum fere fundamentum a communi sensu, ac pietate discedat. Eandem tenet etiam Eusebius Nierembergus in lib. de purgat. et præ ceteris efficaciter proponit; et defendit Jacobus Munfordus I. de auxil. anim. præstando, cujus argumentis præcipue fulciatur sententia. Possunt autem omnia revocari ad hunc syllogismum: Ille non male agit, qui opera sua disponit, et ordinat ad beatitudinem divinæ visionis certius, citius, et abundantius obtinendam: atqui hoc facit, qui opera sua dicto modo animabus transcribit; ergo etc. Major per se patet. Minoris veritas ostendetur in sequentibus questionibus, ubi probabitur, quod per talem sublevationem non modo plus mereamur, impetremus, et satisfaciamus, sed etiam in certam spem veniamus purgatorii evitandi.

Neque obstant argumenta in contrarium proposita; nam ad 1. resp. transeat totus primus syllogismus, nego tamen subsumptum, quod tacite supponitur, quod scilicet quis per hanc charitatem non magis sibi supremam felicitatem, et liberationem a purgatorio procurarit, quam si pro se ipso omnia sua opera obtulisset. Quod ut appareat, ponamus duos homines, quorum uterque eadem opera cum eadem intentione peragat, sed cum hoc discrimine, ut alter omnem fructum satisfactorium, et impetratorium sibi applicet: alter vero animabus purgantibus totum applicet. Hoc posito, examinemus, quis in tali casu plus sibi de suprema felicitate procuret, et meritum supernaturalium acquirat; nam prior habet quidem occasionem exercendi ordinatam charitatem erga

seipsum imo et actum charitatis divinæ, quatenus desiderat cito videre Deum post hanc vitam, eumque perfectissimo modo in coelis laudare; sed hi ipsi actus, quia nullam prope difficultatem continent, non sunt adeo magni meriti, et præterea etiam periculum magnum est, ne ex inordinato et nimio sui amore orientur; contra vero alter exercet in primis actum perfectissimæ charitatis erga Deum, quatenus suis impensis procurat, ut plures animæ veniant in coelum, eumque perfectissime laudent; exercet prætantissimum actum charitatis, et misericordie, erga proximum, dum a gravissimo malo liberat, et accelerationem beatitudinis per multos annos procurat, cujus, tamen beatitudinis unicum momentum pluris faciendum est, quam omnia huius mundi gaudia etiam possibilia. Exercet insuper egregium actum victoriæ sui ipsius, dum vincit in re tanti momenti se ipsum, et amorem sui, qui ipsum ad illa merita sibi applicanda inclinat; vincit item horrorem, quem merito concepere posset in penis purgatorii submundis; qui omnes actus tum propter sui difficultatem, et præstantiam, tum propter sinceritatem purioris motivi, merito incomparabiliter majores censentur.

Ad secundum Resp. 1. Arriagæ doctrinam falsis fundamentis nititur; nam 1. falso supponit, quod charitas ordinata erga se ipsum semper hominem inclinad, ut plura sibi bona quis procuret, quam alteri; hoc enim falsum esse, constat ex eo, quod possim alteri suadere, ut subeat martyrium gravissimum ex perfectissimo amore Dei, aut vitam sanctissimam, et perfectissimam insitnat, quod si is exequatur, sine dubio me multis partibus in gloria superabit, perfectiusque in omnem æternitatem laudabit Deum, nec tamen propterea quisquam facile dicet, me contra ordinatam charitatem fecisse, hoc ei consilium suggerendo. 2. Supponit falso, hunc patrem animas e purgatorio liberando tantum fecisse, ut ille perfectus amant, et laudent Deum, et nequam majorem gloriam esse meritum, quam meritis fuisset, si satisfactionem suam sibi reservasset, cum tamen contrarium concedendum esse infra clarissime sit ostendendum. Resp. 2. Eadem fundamenta Arriagæ nimium, atque adeo nihil, probare; nam in primis probarent, etiam æque contra ordinatam sui charitatem fore, si quis ipsi Christo, si in purgatorio existeret, suam satisfactionem applicaret eumque,

e purgatorio liberare conaretur. Deinde probaret, male ab Ecclesia, aut superioribus Relig. præcipi, ut opera nostra pro animabus purgantibus offeramus, cum sic agendo faciamus, ut animæ illæ liberatæ per omnem æternitatem nos superent in illis virtutibus, et benevolentia Dei, quam in cælis sibi procurarunt. Resp. ergo 3. distinguendo minorem: Non est de perfectione charitatis, ut magis optem, alium laudare Deum, meque superare in perfectione, si tale votum non serviat ad hoc ipsum, ut ego magis laudem Deum, transeat: seus, nego minorem, et consequentiam, nam paulo post ostendetur, me per hoc, quod procurem, ut animæ e purgatorio liberatæ magis ament, et laudent Deum, etiam efficere, ut ego suo tempore habeam majus lumen gloriæ, atque adeo perfectius amen, laudemque Deum, et illi placeam, quam laudassem, amassem, placissem, si eadem illi opera pro me solo obtulissem.

Ad 3. Resp. Patet ex allato syllogismo principali pro nostra sententia, maxime si is in sequentibus questionibus fuiset probatur.

Ad 4. Resp. Neque justitiæ repugnare hunc actum; nam licet ista inclinet prius ad debita propria solvenda, hoc tamen non aliter exigit, quam quando, et quatenus creditor exigit; cum ergo Deus non exigit determinate, ut in hac vita satisfaciamus, sed potius vel maxime ratum habeat, si propter eum satisfactiones nostras ad aliena debita persolvenda applicemus, merito nihil contra justitiam facere, censebimur, si interea pro nostris debitis satisfacere omittamus; quamvis neque hanc quidem satisfactionem omnino amittamus, cum hoc ipso, quod Deus ut sibi factum reputet, quiddam alteri propter ipsum præstamus, jam quodammodo satisfacere dici possimus, dum alteri satisfactionem applicamus.

QUESTIO XIX.

An per transcriptionem operum nostrorum plus mereamur, quam sine illa?

Negat Raynaudus, et Arriaga ll. cc. ut qui putant, transcriptionem talem, hoc ipso, quod venialiter saltem peccaminosa sit, ut pote ex inordinata sui charitate profecta, omnis meriti incapax esse, cum Deus nequeat actionem malam probare, multo minus vero præmiare.

Resolutio.

Sed rectius affirmat præter Hautinum, et alios Jacobus Monfordus in tr. de mis. anim. post cap. VIII, illudque efficaciter probat sequentibus argumentis. Primo, quia juxta S. Tho. I. III, contra Gentes c. CLVIII, afflictio charitatis in eo, qui in amico patitur, facit magis satisfactionem Deo acceptam, quam si pro se pateretur. Hoc enim est promptæ charitatis, illud autem est necessitatis. Ex quibus verbis sic licet argumentari: Ille, qui offert bonum opus pro alio in summa necessitatis constituto, non solum facit opus illud bonum, sed facit illud pro alio ex magno charitatis affectu. Unde necesse est, ut sit hoc opus Deo magis acceptum, longaque gratius, quam si ex hoc charitatis affectu non processisset, ac proinde majus apud Deum præmium hoc solo nomine promeretur. Clarum enim est ex variis Scripturæ locis, charitatis affectum rebus etiam minimis magnum valorem, pretiumque imponere.

Secundo, quia idem actus potest ex variis motibus elici, nimirum 1. ex purissima, eximique in Deum charitate elici potest. Deinde 2. potest ex insigni gratitudine proficisci. 3. Emanare potest ex ardentissimo desiderio peccata nostra per obsequia Deo gratissima compensandi. 4. Tandem profluere potest, et quidem suavissime, ex tenerissimo sincerissimi amoris affectu in Christum Dominum, qui, quod minimorum suorum Fratrum animabus sit, sibi factum ducit; adeoque singularum harum virtutum meritum, et præmium continet.

Tertio, quia hic ipse actus verissime dici potest comprehendere singula, et transcendere universa illa misericordiæ opera, quæ adeo Christo Domino grata sunt, ut propter illa nominatim æternam regni cælestis possessionem se in die judicii daturum professus sit. Nam, ut habetur Matth. xxv. Tunc dicit his, qui a dextris ejus erunt: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi: esurivi enim, et dedistis mihi manducare: Sitivi, et dedistis mihi bibere: hospes eram, et collegistis me: nudus, et cooperistis me: infirmus, et visitastis me: in carcere eram, et visitastis ad me; hic, inquam, actus unicus a se ipso complectitur hæc singula misericordiæ opera, eaque excellit universa. Qui enim animam in purgatorio miserrime cruciatam

ad cælestem beatitudinem promovet, non quidem panis frustulum elargitur esurienti, sed panem Angelorum, cælestesque epulas donat animæ usque adeo esurienti, ut nulla cum hæc fame tormenta conferri possint. Nec aquæ frigidæ calicem propinat sitienti, sed ad ipsum fontem aquæ salientis in vitam æternam advomet animam, tanta hujus aquæ laborantem sili, ut si ficta illa Tantalea siliis verissima esset, cum hac tamen siti collata, adhuc non nisi fictitia esse videretur.

Non hospitem unius noctis excipit, sed in ipsas mansiones cælestes per omnia æternitatis sæcula recipiendam transfert animam, a creationis suæ exordio sua domo pulsam, externasque semper per oras profugam, semper vagabundam, semper in peregrinis, et infestis regionibus exulantem. Non ille mortalitatis misellam animulam induit, quæ dies noctesque tota nuda, non quidem frigidioris auræ injuriis exposita, sed atrocissimis, calidissimisque purgatorii ignibus imposita remansit. Non ille, fateor, infirmum visitat, non sua præsentia, et alloquio confitentem cum æstuantis febriculæ ardoribus recreat; ad animam Christi fratris in ipsis purgatorii flammis jam modo æstantem, ad beatificam Dei præsentiam non pro brevis horulæ spatio, sed ad eam totam æternitate perfectissime possidendam, perducit. Non denique ad vinculum in carcere solatio aliquo afficiendum benignus visitator accedit; at ex igneo ergastulo captivam educit animam, et in gloriosam filiorum Dei libertatem transcribit.

Quarto, quia hanc sublevationem Christus perinde acceptat, præmiatque ac si ipse quoad animam e purgatorio fuisset erectus juxta propriam ipsius assertionem Matth. xxv, cap. *Quandiu fecistis ex fratribus his minimis, mihi fecistis*. Quis autem non justissimam spem summi meriti conciperet, si Christum e purgatorio liberasset.

Quinto, quia non solum animæ ipsæ in cælum assumptæ erunt gratissimæ, sed etiam earundem custodes Angeli, et Patroni omnes, omnes amici, et familiares, propinqui, affines, et cognati, imo et quotquot in cælesti curia versantur beati Spiritus, quia tam arcto inter se charitatis mutuo vinculo omnes in cælo Sancti copulantur, ut eorum non minus de beneficiis proximo suo præstitis, quam de bonis suis propriis gaudeant, et lætentur.

Neque obstat argumentum contrarium, nam ut ex hic dictis tum deinceps adhuc dicendis, facile patebit, non modo contra charitatem sui ordinatam non peccari; sed potius id fieri, si talis modus subveniendi omitatur.

QUESTIO XX.

An per eandem transcriptionem plus satisfaciamus pro peccatis, quam sine ea?

Negant et hoc Arriaga, et Raynaudus, et præter sæpius citatum fundamentum, aiunt manifestum videri, nos nullum satisfactionis fructum per opera nostra satisfactoria nobis ipsa acquirere, quando hæc eadem opera prout satisfactoria sunt, pro animabus in purgatorio offerimus; sicut enim eadem pecunia, qua amicorum meorum debita dissolveo, mea debita dissolvere non possum, ita per eadem opera satisfactoria, per quæ satisfactio pro animarum peccatis, pro meis non potero satisfacere, ac proinde maneo ipse gravissimarum poenarum reus, dum alienas poenas tam sollicitè exsolvere satago, quæ videtur valde preposteræ misericordiæ, et quidem contra ipsam bene ordinate charitatis virtutem, quæ sibi primum, deinde proximo, benefaciendum suadet.

Resolutio.

Contrariam tamen sententiam iterum fortiter propugnat Monfordus, probatque argumentis. Primo hic actus non solum est quomodocumque meritorius, sed est meritorius eminenti admodum gradu; ergo hic idem actus non solum est satisfactorius quomodocumque, sed satisfactorius gradu non minus eminenti, quam est, et meritorius. Ratio desumitur ex illa doctrina, quam optime tradit celeberrimus Theologus, Gabriel Vasquez, tom. IV, in III, part. quæst. 94, art. 1, dub. 5, num. 4. Quia si in operibus meritoriis concedimus condignitatem ad vitam æternam, et ad augmentum gloriæ, cur non etiam ad poenæ remissionem, cum remissio poenæ temporalis ordinetur ad consecutionem gloriæ? Qui ergo suis operibus condigne meretur consequi gloriam (et quidem in gradu eminenti) non tantum plus gloriæ mereatur, sed magis appropinquat consecutioni gloriæ. Ergo magis se expediat a debito poenæ temporalis, satisfaciit ergo pro illa. Hæc ibi, et statim n. 7. Qui bene operatur, non tantum est dignus laude vitæ æternæ, sed

etiam dignus est, ut liberetur ab impedimento consequendi illam, et quo magis, et melius operatur, magis ab illa liberetur. Nam si dignus est vita æterna, potiori ratione dignus est, ut tollatur ab eo impedimentum consequendi illam, quale impedimentum est pena interim solvenda. Hæc omnia Vasquez. Quisquis ergo præstat opus aliquod, quo gloriam in eminenti gradu promeretur, idem uno eodemque tempore, juxta hanc solidissimam doctrinam, præstat etiam opus, quod in gradu non minus eminenti efficax est ad tollendas penas illas, quarum permissio valde retardat a consecutione illius gloriæ, quam consequi per hoc opus est promeritus.

Probat 2. quia potest hic actus ex fallibus motivis procedere, ut fiat actus summi amoris, et charitatis in Deum, ejus majorem gloriam, et laudem ex sincerissimo in ejus infinitam bonitatem affectu prorogare cupientes, id precibus nostri efficacius, ut plures in dies animæ ex purgatorio ereptæ, Deum non minus, quam reliqui beati ardentissimo amore prosequantur in æternum, laudibusque celebrent sempiternis. Jam vero non pauci Doctores, sed ut ait Coninch, Theologi omnes communiter concedunt, per actum amoris, etiam summa cum delectatione elicium, posse aliquem satisfacere pro penis sibi debitibus. Hæc ille verbatim. Quæ doctrina videtur Scripturis ipsis valde conformis. Hinc Luca IX, ait Dominus: Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Et adhuc plenius Prov. cap. x. Universa delicta operit charitas. Sed nota hunc tam perfectum exitum charitatis actum, communiter loquendo, non nisi cum difficultate aliqua, et labore elici solere, eoque nomine magis satisfactorium merito habendum esse.

Probat 3. quia idem actus est quoque præclarissimum amoris actus in proximum nostrum. Primo quia liberat eum a summis illis malis, quæ sustinet in purgatorio; 2. quia accelerat ei possessionem æternam immensorum bonorum, quæ sunt in cælo. Jam vero si Sanct. Petrus hortatur nos, dicens: Ante omnia mutam in vobismetipsis charitatem habentes, quia charitas operit multitudinem peccatorum. Ego certe longe efficacius ex hoc eodem motivo vos omnes ad hunc charitatis actum hortari possum, quia si ulla in proximum charitas operit multitudinem peccatorum, id de hac præstantissima

charitate, qua tantum proximo auferatur malum, tantum proximo confertur bonum, sine dubio dicendum est.

Probat 4. quia inter actus ad satisfaciendum pro peccatis idoneos, præcipue actus misericordiæ numerantur; nam de elemosyna, quæ non nisi corporalis misericordiæ actus est, sic in sacra Scriptura ipsa habetur: Quoniam elemosyna a morte liberat, et ipsa est, quæ purgat peccata, et facit invenire misericordiam, et vitam æternam. Tob. XII. Et iterum: Quoniam elemosyna ab omni peccato, et a morte liberat. Tobia 4. Et iterum: Ignem ardentem extinguit aqua, et elemosyna resistit peccatis. Eccl. 3. Et iterum: Quod superest, date elemosynam, et ecce omnia munda sunt vobis. Luc. XXI. An non vides, quam incredibilem satisfaciendi vim habeat elemosyna etiam corporalis? Quam igitur satisfaciendi efficaciam putabimus inesse huic nostre spirituali elemosynæ, per quam, ut dixi, malum ingens auferatur, et bonum immensum confertur? donatur ipsa cæli gaudia citius profuerunt, condonantur ipsa purgatorii tormenta, longe fortasse alioqui tempore perferenda? educitur anima fratris nostri ex statu maxime miserabili, et ad ipsius Divinitatis possessionem felicissimam deducitur. O quibus verbis hoc tam ineffabilis misericordiæ opus deprædicabo? Sanct. Thomas in II, quest. 32, ante art. 1, generatim disserens de præstantia operum spiritualis misericordiæ respectu operum misericordiæ corporalis, disertè affirmat, spiritualis misericordiæ opera esse aliis tanto præstabiliora, quanto anima est corpore nobilior. Age nunc, revoca in memoriam, quæ jam modo ex Scripturis ipsis attulimus, quibus stupenda, et pene incredibilibus ad peccata expianda vis, et efficacia tantum ex misericordiæ corporalis operibus, soli, nimirum elemosynæ attribuitur. Jam sic subsume ex S. Thoma: Atqui hæc elemosyna spiritualis illa elemosyna corporali est tanto præstabilior, quanto anima est corpore nobilior; ergo ejus vis, et efficacia ad peccata nostra expianda, longe adhuc magis stupenda, et incredibilis erit.

Ad argumentum oppositum respondet Monfordus n. 4. Gratis concedo tibi, nos, quando actiones nostras pro animabus in purgatorio offerimus, nihil omnino pro peccatis nostris satisfacere (quod falsum omnino esse, inferius demonstrabitur); dico tamen, hoc incommodum per alia longe majora

QUÆSTIO XXI.

An per eandem transcriptionem merito spes ingeneretur purgatorii vel omnino, vel magna ex parte, evitandi?

Negabunt iterum supra cit. auctores, ut qui hoc ipso, quod omnia nostra opera pro animabus offerri posse negent, præcipuum medium ad purgatorium evitandum, vel minuendum auferunt.

Resolutio.

Nihilominus etiam hic affirmativam sententiam merito præfert Monfordus, probatque sequentibus argumentis. Primo ex S. Scriptura, quæ sapius ait per charitatem operiri multitudinem peccatorum, ut Petri. IV, et Proverb. X, universa delicta operit charitas; cum ergo ex dictis constet, actum misericordiæ animabus illis præstantissime esse præstantissimum actum charitatis, merito spes concipi poterit, eum omnia ipsum exercentis opera sine oportum, et nihil purgatorii flammis expiandum supersti.

Secundo probat id ipsum ex aliis Scripturæ locis de elemosyna prolatis, ut dum dicitur: Elemosyna ab omni peccato, et a morte liberat, et non patietur animam ire in tenebras. Tob. IV. Date elemosynam, et omnia munda sunt vobis. Luc. XVIII, et alia hujusmodi. Jam vero si tam ampla privilegia concedantur elemosynæ, quando nimirum copiose datur (nam, ut scilicet Chrysostomus: Non dare, sed copiose dare, elemosyna est) si, inquam, tam ampla privilegia concedantur elemosynæ, quæ non nisi corporalis misericordiæ opus est, quid dicemus de hac spirituali elemosyna, quæ, ut ex S. Thoma nuper vidimus: Tanto præstabilior est corporali elemosyna, quanto animus est corpore nobilior. Qualis enim, Deus bone? est hæc elemosyna, qua non aliqua corporis sublevatur miseria, sed ipsa anima ex acerrimis tormentis intimisque purgatorii flammis ad cælum usque elevatur? Qualis elemosyna, qua non mundi thesauri, sed cælestes, sed immense, sed æternæ divitiæ conferuntur? Qualis elemosyna, qua non omnium rerum creaturarum, vel creabilium certa possessio, sed ipse Deus in æternum possidendus donatur animæ, quæ, nisi hujus elemosynæ facta fuisset particeps, hoc ipso tempore, quo tam læta, et felix agit in cælo, maxissimam, et afflictissimam arsisset in purgatorio. Num-

commoda compensari. Primo enim hic charitatis, et misericordiæ actus tam ingentes nobis meritorum thesauros in cælo cumulat per totam æternitatem possidendos, ut temporale damnum, quod incurro, nihil penitus, faciendum sit, respectu lucri tam ingentis, semperque duraturi. Damnum, quod fortasse sustinebo, quasi momentaneum est; lucrum, quod certo comparare poteram, æternum est. Stultus merito haberetur mercator, qui nollet censum vitalitium sibi perire, si ex illius jactura certo sciret perpetuum sibi censum, et quidem maxima parte auctiorem post tempus admodum breve proventurum. Namquid et ego imprudens mercator ero, qui si hæc opera pro animabus offerre voluero, eminentiorem in gloria cælesti gradum, ex tam meritorio charitatis, et misericordiæ actu mihi ipsi comparare poterō: nolo tamen hæc opera pro animabus offerre, ne scilicet damnum fortasse temporale in purgatorio sustineam. Hoc damnum evitare, bonum quidem est, sed temporale, et quasi momentaneum. At privari minimo illius sempiternæ gloriæ momento, damnum est irreparabile, non qualisumque boni, sed illius, quod mille purgatorii, millena licet secula duraturis, prudentissime emeretur. Unde malum, quod in unico sustinendo purgatorio continetur, quodque jam quidem ex parte vitabo, vix potest dici malum respectu tam ingentis boni, quod illo malo sustinendo acquirere potuissem; sicut minima accicula punctifunctula malum appellari non posset, si quis eam tolerando totius mundi obtineret imperium. Adde, quod hæc, qualescumque sint, quæ me fortasse manebunt in purgatorio penæ, per pium indulgentiarum usum evitari possint, et quidem non admodum difficile. Unde licet fatear, verum esse, me eadem pecunia, qua amicorum meorum debita dissolvo, mea quoque debita dissolvere non posse; fieri tamen potest, ut is, cui debitor maneo, ea præditus sit liberalitate, ut mihi difficile non sit, interposita aliorum, de eo optime meritorum, gratiosa intercessione, id efficere, ut debita mihi omnia non minus perfecte remittat, quam si ea ad ultimum usque quadrantem hæc eadem numerata pecunia dissolvissim.

quid igitur potiori jure de hac tali, ac tanta elemosyna dicemus etiam, quod ab omni peccato liberet, et quod non patietur animam in tenebris ire, nec ut cadat in obscurum, sed sicut Sancti Michael representabit eam in lucem sanctam? quod si forte timeatis, ne vita immundioris obstet reatus, quo minus in civitatem illam, in qua nihil coinquatum intrabit, tam expeditum inveniat ingressum, hanc excellentiam, date elemosynam, et ecce omnia munda sunt vobis. Non sunt hæc mea, sed Christi verba? Quare verissime dicit S. David: Beatus, qui intelligit super egenum, et pauperem, in die mala liberabit eum Dominus.

Tertio probat ex Christi promissione, qua dicit: Qua mensura mensi fueritis, eadem remetietur vobis. Cum ergo Christus omne, quod uni ex minimis ejus præstitum est, sibi factum reputet, quis non merito sperare potest, eum, qui Christum toties in animabus redemit, simili quoque modo a purgatorio liberatum iri, id sane jam olim S. Gertrudis experta est, quæ inter alia pietatis exercitia hoc quoque eximium habuit (quemadmodum alicubi refert Dionysius Cartusianus) ut omnia sua opera satisfactoria pro animabus in purgatorio sublevandis offerret. Hinc factum, ut morti vicina, cum ex una parte peccatorum suorum multitudinem eo, quo Sancti solent, animi sensu perpenderet, et consideraret attentius; ex altera vero parte recordaretur, omnia opera sua satisfactoria non pro suis sed alienis, expiandis peccatis fuisse impensa, angustiam cepit animo, et vehementius extimescere, ne quid acerbius de anima sua, sic undique destituta, a severo Judice statureretur. Dum hæc sollicita volveret, revolveretque; Christus suavissimis his verbis ancillam suam recreasse memoratur: Ut intelligas, quam grata mihi fuerit charitas tua, qua erga animas usa es: remitto jam nunc omnes penas, que tibi essent subeundæ. Et qui pro uno spondi centuplum, liberalitatem meam modo ostendam, tuamque gloriam cumulabo.

Quarto, quia ex variis historiis habetur, animas hujusmodi liberatas fideliter, vel monuisse de periculo instantis mortis, vel ad ipsum fatalem lectulum descendisse, et ad mortem pie obundam animasse, uti Martinius Roa in lib. de animarum auxilio, et Gregorius Rav. in Legato animi, pluribus exemplis confirmant.

Quinto probatur, quia, cum in prioribus questionibus ostensum sit, hunc actum misericordiae, quo opera nostra pro animabus offerimus, esse tam eminenti gradu meritum, et præterea usque adeo ad quivis impetrandum efficacem, et denique tam nobile genus satisfactionis continere; videmus hinc non leve habere fundamentum affirmandi hunc actum partim, qua meritorius est, a Deo, quasi de congruo promereri; partim, qua impetratorius est, ab eodem efficaciter obtinere, posse, ut liberalissimus ille, et clementissimus Dominus hac satisfactione, non admodum improporionata, ex parte placatus, mitius nobiscum agat, quam peccata nostra, alias mererentur. Imo forte harum animarum precibus, meritisque permotus, vel nobis contritionem aleo intensam, et perfectam immittet; ut una cum culpis universis universa remittatur, et poena, vel ita res disponet, ut indulgentiam plenariam in morte consequi possimus, vel certe malis inspirabit, ut nos suis precibus potentius longe juvent, quam si nostris solum satisfactionibus fuisset adiuti. Plus enim multorum operibus, quam nostris tantum, sublevabimur. Unde idem Monfordus, postquam hæc omnia motiva fuisse proposuit, tandem sic loquitur: Concludo igitur, et, ut arbitror, evidenter, quod offerre actiones meas pro animabus in purgatorio, nihil sit contra charitatem, mihi ipsi debitam; esse vero contra charitatem, id omittere, cum ex omissione hæc manifeste sequatur, me diutius purgatorii penas toleratum ad Deum videndum, vel non omnino, vel certo perventurum tardius, Deumque per totam æternitatem minus perfecte possessurum. Unde et illud etiam consequetur sanctissimum Dei nomen a me minus perfecte in æternum glorificandum. Nihil dico de ingentibus malis, in quibus proximum purgatorii ardentem flammis immisericorditer deserimus; nihil de immensis bonis, quibus tot animæ præ sociordia, vel duritie nostra, destituuntur; nihil de gaudio, quo harum animarum tutelares Angeli, Patroni, affines, familiares, beatique spiritus universi cum Rege suo Christo Domino nostro colendissimo, nostra etiam negligentia privantur; nihil denique dico de summo gloriæ incrementum, quod Deo ipsi quodammodo invidemus, dum tot animas ad sacratissimum ejus nomen in cælo gloriosius celebrandum perducere non curamus. Quare nec ille Deum, nec proxi-

mum, nec tandem se ipsum perfecta charitate prosequitur, qui fidelium defunctorum animas suis suffragiis prosequi, post tot proposita incitantia, adhuc immota ad pietatem mente recusaverit.

QUESTIO XXII

An animæ purgantes orare possint pro viventibus?

Negat, teste Raynaudo p. 2. Heteroc. Spir. l. III. q. 4. pu. 4. n. 24. fere antiqui Theologi, ut Alens. iv. p. q. 26. memb. III. art. 4. § 5. S. Tho. II. II. q. 83, art. 11. ad 3. Navar. in præludiis de or. n. 26 et 19, et c. xx, n. 11. et ut videtur, Azor. to. I, lib. IX, c. xxx. qu. 4. ob rationes infra in solutione objectorum proponendas.

Resolutio.

Probabilior tamen videtur contraria sententia, quæ probatur I. auctoritate S. Scripturæ, quæ variis in locis testatur, Patres in limbo, commorantes pro gente sua Judaica Deum orasse, ut ex I. II. Machab. c. ult. potest videri; cur non ergo etiam animabus purgatorii, quæ æque sunt singulariter dilectæ a Deo, et in gratia constitutæ, ista gratia concedatur?

Probatur 2. auctoritate Doctorum. Nam hæc sententiam tenent Gabriel, Medina, Bellarminus, Suarez, Lessius apud Layman. lib. IV, tract. 4. cap. 1, num. 5. Jacobus Hautinus lib. II. Patrocin. defunct. art. 2 num. 742. Elias a S. Theresia l. III. Legat. Eccles. triumph. c. XLV, ubi etiam Alphonsus de Mendoza, et Stephanus Binetus num. 6. cit. Theophilus Raynaudus in Heter. Spir. tom. XV, § 3. pu. 1. quæst. 4, n. 24, ubi præter alios jam ante hic citatos, etiam Valentiam, Thyreum, Bartholomæum a S. Fausto, Ferdinandum de Castro, Palao, Julianum Toletanum refert. Jodocus Andrier in tract. de anim. purgat. Jacobus Monfordus in tract. de misericord. anim. præstanda c. ix. n. 13. Martinus de Roa tr. de auxil. anim. c. XXI et XXII. Laurentius Kepler in subsid. anim. l. III, mor. 5, § 1. Lucas Pinnellus l. I, de altera vita cap. XXV. Gregorius Rav. cap. XIX.

Probatur 3. ex variis historiis, ex quibus constat, animas ferventissime pro viventibus orasse, quales quam plurimas refert Joannes Major in magno speculo Exemplo- rum V. defuncti. Martinus de Roa, in sub-

sid. anim. c. XXI et XXII. et plures alii, ex quibus historis præ cæteris memorabilis est, quæ l. IV. revel. S. Birgittæ refertur, quod scilicet sancta illa quondam audiverit multas voces animarum clamantium: Domine, da charitatem illis, qui habent potestatem spiritualem, ut magis particeps fiamus orationum: Da omnibus, qui nobis succurrunt, centuplum in hac vita.

Probatur 4. ratione, quia ex una parte, animæ hoc ipso, quod ab omni peccato sint liberæ, sunt gratissima, et dilectissima Deo; ex altera vero parte propria experientia: dum adhuc viverent edoctæ clarissime cognoscunt, quantis miseris, et periculis viventibus eorum amici, aut benefactores sint expositi; cum ergo dubitandum non sit, quod et ardentius illos diligant, quam in hac vita dieixerint, et præterea ob clarissimam beneficiorum cognitionem, maximamque aestimationem gratissime sint futuræ, nefas quoque erit dubitare, quod assidue, efficaciterque pro illis orent.

Neque obstat 1. quod animæ istæ necdum Deum videant, sed in exilio potius constitutæ, et ad penas exsolvendas damnatæ, ipsamet potius auxilio indigeant, quam alii præbeant; nam resp. etiam Uniam, et Jeremiam. 2. Macc. c. ult. non vidisse Deum, et tamen multum orasse pro populo, sed et damnatos ad mortem in hoc mundo sepe pro inimicis, et aliis orasse Judices, et cœlites; quidni ergo et animæ possint?

Neque obstat 2. quod gravissimis tormentis sint subjectæ, quæ ipsas orare non sinunt, sicut etiam in hac vita experimur, eos, qui gravissimo dentium, capitis, aut cholico dolore vexantur, ab oratione penitus impediri. Nam resp. cum organis corporalibus animæ careant, et penas suas patientissime ferant, nec judicium illarum corrumpi, nec affectum bonæ voluntatis tolli, atque adeo perinde ut Martyres gravissima supplicia facile pro aliis orare posse; Certo si ipsi damnati demones, non obstantibus suppliciis suis, tentare non possunt, aliaque commercia habere, non apparet, cur animæ propter tormenta sua orare non possint; cum de facto divitem euplonem in mediis inferni flammis constitutum pro fratribus suis orasse, S. Lucas cap. XVI, testetur.

Neque obstat 3. quod nobis inferiores sint, ut S. Thomas argumentatur. Resp. enim, præterquam quod propter impeccabilitatem, et confirmationem in gratia nobis sint multo

superiores, hanc ipsam inferioritatem non obstat, quo minus orare pro nobis possint, cum passim fideles pro summo pontifice, aliisque Superioribus orant; imo et pro beatis, ut ipsorum gloria accidentaliter augeatur, licet hi multo nobis sint superiores, et digniores.

QUESTIO XXIII

An animas purgantes invocare liceat?

Negat major pars doctorum, teste Raynando n. 26, nominatim vero Navarrus de Orat. c. 1, n. 2 et 27, et c. xx, n. 9. Castro Palas tract. vii, disp. 1, pun. 4, in fine, Victoria de magna n. 17. Azor. tom. II, l. IX, cap. x, quest. 12, etc. 30, qu. 4. Reginal. in praxi l. IV, n. 76, et multi apud Aragonium 2. 2. ad quest. 83, art. 4.

Resolutio.

Contraria tamen sententia, ut magis pia, referenda videtur, et probatur, 1. auctoritate: nam ita sentiunt Theophilus Raynaudus, Rigidus aliqui censor minus solidarum devotionum, citans insuper Martinum, Corrilium, Bassolum, Bernardum a Luca, Bonac. Bartholomæum a S. Fausto, Serarium, Mendozam, Medinam. His consentiunt Elias a S. Theresia l. III. Legat. cap. xxxi, num. 3. Jacobus Hautinus in Patroc. defunct. l. II, cap. v, art. 2, num. 746. Suarez l. I, de orat. cap. x, Lucas Pinellus l. I, de alt. vita cap. xxvi, in fine. Ubi asserit, id non prohibitum esse, et unumque pro devotione sua facere id posse, et de facto non paucos reperiri, qui id faciunt. Martinus de Roal in subsid. anim. c. ix.

Probatur 2. ex pluribus historiis, in quibus compertum est, animas purgatorii invocatas vel apparuisse, et auxilium contra hostes præbuisse, vel facem in tenebris prætulisse, vel alia obsequia præstitisse, quales historias plures apud Martinum de Roal e. et apud Georgium Raw. in Herold. videre est. Certe D. Catharina Bononien. fassa est, se plurima beneficia defunctorum auxilio, quos imploraverat, cœlitus accepisse, nec raro accidisse, ut ea per illos obtineret, quæ per cœlites nequiverat obtinere, quod ipsum etiam ultro confessam fuisse Annam a S. Bartholomæo Carmelitanam sanctissimam feminam, Jacobus Hautinus l. c. LXVIII, testatur.

Probatur 3. ratione, quia verisimile est,

animas purgatorii cognoscere preces, quibus earum auxilium imploratur; ergo merito invocantur. Consequentia patet, quia cum sint gratissimæ benefactoribus, et orare pro aliis possint, ut in priori resolutione probatum est, dubitari non potest, quin etiam orandæ sint. Antecedens traditur ab Auctoribus pro nostra sententia citatis, qui et triplicem modum assignant, quo cognoscere possint preces nostras, scilicet, vel per revelationem immediatam Dei, vel per Angelorum manifestationem, vel per relationem illorum, qui in purgatorio veniunt. Probatur autem antecedens ex eo, quod, ut Theophilus Raynaudus lib. III, num. 23, ait, hæc notitia pertinere videtur ad fomentum, et amplificationem charitatis inter mortuos ac vivos intercedentis, atque adeo ab Angelis in hunc finem præstari convenit. Sicut etiam ad non exiguum cruciatum animarum facere videtur, quod illis aperiat, quanta socordia liberi, et hæredes obliviscantur earum; ac operæ relictas male dissipent; hic enim sanctus stimulus, fodicante Deo, et Angelis eas animas purgare citius potest. Addit Hautinus l. c. num. 746, quod ejusmodi notitiam exigere videtur grati animi virtus, cum feratur, ad gratiam ei, qui contulit, referendam, atque adeo ad ejus notitiam, quoad fieri potest, exquirendam, et quod hoc quoque sit votum patronorum, ab iis cognosci, quos juvant, maxime si sanguine, aut amicitia sint conjuncti: et quod denique ex visionibus pateat; pius manes nominatim de nonnullis questos fuisse, quod ab illis fuerint derelicti.

Confirmatur hæc doctrina 1. ex eo, quod animæ tales ex purgatorio liberatæ, et in cœlum assumptæ, haud dubie sint cognituræ, quorum beneficio talis felicitas illis obtigerit, ut gratas se exhibere, ac pro illis orare possint; ergo cum non minus conveniat, ut etiam in purgatorio se pro beneficiis sibi collatis, gratas, orando pro benefactoribus, exhibeant, æque convenit, ut talium benefactorum notitia illis communicetur.

Confirmatur 2. quia juxta communem Ascetarum doctrinam, etsi Angeli custodes nostri nostras cogitationes secretas per se non cognoscant, si tamen nos velimus, ut eas cognoscant: ideoque precemur, ut Deus ipsas illas manifestet, hoc ipso cognoscunt, quoniam talis notitia ad meliorem nostri directionem, et protectionem conducit; ergo

cum pariter notitia precum, aliorumque bonorum operum animabus oblatoorum non parum conducit ad nostrum, vel illarum solatium, et commodum, dubitari vix potest, Deum, si rogemus, ut tales preces, et opera illis manifestet, tam justis precibus delatorum.

Confirmatur 3. quia dubitari vix potest, animas, quoties per bona opera viventium levamen aliquod impetrant, id vel ex imminutione poenarum cognoscere, ut aliqui volunt, vel certe si numquam quoad intensiorem, sed solum quoad durationem, poenæ illarum mitigentur, ut aliqui putant, talem imminutionem ex Angelis cognoscere; ergo cum haud dubie agnoscant tale beneficium grato animo, et Deum, ut tale beneficium illis multipliciter compensare dignetur, rogent, ut supra in exemplo ostensum est, poterit se quis talibus earum precibus perinde ac orationibus viventium commendare.

Confirmatur 4. quia ipsa auxilia, quæ ipsis modo exhibentur ea conditione, ut, ubi liberatæ fuerint, benefactorum suorum sint memores, et similem a Deo liberationem, aliasque gratias impetrent, est tacita quædam invocatio. Sicut si quis filium regis in carcere, vel captivitate constitutum ea intentione liberaret, ut postea apud Regem patrem hoc, vel illud beneficium impetraret, merito talis filii intercessionem petiisse diceretur.

Nec obstat 1. quod Ecclesia numquam in sacrificio Missæ, aut officio defunctorum, has animas invocare solet; nam cum Ecclesia velut sollicita mater per ejusmodi sacrificia, et officia unice animarum auxilium, et non proprias necessitates, et commodum spectet, hoc ipso, etiam pro illis potius redimendis laborare, quam ipsarum preces exposcere debebat, maxime, cum sciat, eas per se, ubi ad æternam requiem pervenerint, beneficium redemptionis grato animo agnitas, atque adeo pro Ecclesiæ militantis conservatione, et augmento sollicitas futuras esse.

Neque obstat 2. quod animæ tales sint in puro statu patiendi, atque adeo omni consolatione carere debeant, qualis tamen non modica foret, si illis subsidia a viventibus oblata innotescerent; nam responderetur, eatenus tantum eas dici esse in puro statu patiendi, quatenus per persequionem, ac tolerantiam suarum poenarum nihil mereri sed,

tantum satisfacere possunt, non autem, quod omni solatio carere debeant, cum, ut ex variis historiis habetur, de facto eas Angeli earum custodes frequenter visitare, et solari soleant; et præterea non leve solatium percipiant ex eo, quod voluntatem Dei per has poenas in se impleri videant, certaque sint, easdem poenas non perpetuo duraturas, sed æterna beatitudine se certo fruturas.

Nec obstat 3. quod, si animas purgatorii, perinde ut cœlites, invocare in necessitatibus possumus, tum etiam honorare eas, atque adeo Missas quoque legere ad honorem illarum liceret, perinde, ut ad honorem cœlitum solemus; atqui hoc est contra communem praxim usque adeo, ut non modice reprehendendus videatur, quia tales Missas dicere præsumeret. Nam resp. 1. cum animæ purgantes sint ab omni culpa liberæ, atque adeo vere sanctæ, ac dilectæ Deo existant, non apparet, cur non etiam honorari a nobis possint; cum de facto honor, qui per pomposas, et solemnes funerum deductiones, et sepulturas exhibetur, ad ipsas potissimum spectare videatur. Resp. 2. cum animæ purgatorii subsidio potius egeant, quam honore; sancti cœlites vero nullo subsidio tali indigeant; ideo ab Ecclesia Missas ad cœlitum dumtaxat honorem celebrari, Missas vero de defunctis ad ipsorum subsidium potius ordinari, ne, dum amicit, et propinqui ex naturalis ipsorum amore, et ob proprium solatium capiendum, plurimum honorare eas satagunt, iisdem efficacia subsidia præstare negligant. Hinc sancti Patres passim suadent, ut amici inutiles sumptus in pompam funebrem adhiberi solitos, in Missas, et preces procurandas convertant, eo quod, ut recte S. Augustinus serm. xxxiv, de Verb. Apost. ait: Pompa funebri, agmina exequiarum, sumptuosa diligentia sepultura, monumentorum opulenta constructio, vivorum qualiacumque solatia sunt, non adjuvantia mortuorum. Adde, quod multa sint, quæ ab Ecclesia publice fieri non permittuntur, privatim tamen tolerantur, ut in officiis, litanis, et orationibus variis videre est.

Nec obstat 4. Quod, si animæ distincto suos Benefactores cognoscerent, sequeretur, eos, qui pro omnibus defunctis in genere orarent, ab omnibus cognosci debere, quod tamen merito incredibile videtur. Nam responderetur 1. si quando aliquis omnes sanctos invocet, omnes illum agnoscent, non vi-

deri debere incredibile, quod idem etiam fiat. si omnes defuncti invocentur, cum unum æque, ac alterum sit æque facile Deo efficere. R. 2. in tali casu, sicut confuse tantum invocantur, ita confusam quoque notitiam sufficere posse ad hoc, ut animæ pro benefactoribus in confuso orent, atque adeo, ut sic illis commendare se quis possit, maxime cum sperare queat, illas olim in celo ipsum cognituras, et a Deo copiosam remunerationem ipsis impetraturas. Recte ergo concludit Suarez tom. IV, par. 3, qu. 47, sect. 2, n. 9, modum huic invocandi animas per se loquendo non esse quidem omnino necessarium, prætiæ tamen non esse dubium, quin sancte illæ animæ possint a nobis orari, et quod possimus etiam fructum talium orationum, media earum oratione sperare. Addit Raynaudus l. cit. Etiam contingeret, has animas non percipere orationem nostram, tamen sic pie, et ex probabili iudicio elicita orationem non fore inutilem apud Deum.

QUESTIO XXIV.

An suffragia animabus infallibiliter prosint?

Negant apud Raynaudum sect. III, quæst. 3, num. 46. Cajetanus, Sotus, Canus, Angles, et alii.

Resolutio.

Affirmat tamen probabilis ipse Raynaudus nu. 17. asserens generatim animas purgatorii per nos certo juvari, cum eis rite adhibemus suffragia, et certo quoque hanc aut illam singularem accipere a nobis sublevationem, cum ad eam sigillatim dirigitur intentio applicantium suffragium. Ratio est, quia exat promissio divina de acceptandis suffragiis nostris, sive generatim pro animabus Purgatorii, si indeterminate et generatim offerantur, sive sigillatim, et in individuo; si ad eum modum fiat suffragiorum oratio. Atque ita passim Theologi indiscriminatim loquentes de suffragationibus nostris, sive pro aliis superstilibus, sive pro defunctis, supponere videntur, utramque æque esse infallibilem, ac certam; et deserto quod mortuos Lud. a Cruce in Bull. defunctorum dab. 4. Argent. in 4. disput. 43, quæst. unica art. 3. versic. Præterea dabo. Suarez 1, 4, 3, part. disp. 48, sect. 6, num. 5, et multi, quos profert, et sequitur Scor-

tia l. II. de Miss. c. II, num. 44, et Fagundes l. IX, in 2, præcep. Elles. c. II, n. 20.

Confirmatur hæc doctrina ex eo, quod, cum animæ fidelium defunctorum in Purgatorio hærentes sint nobis charitate conjunctæ, et quamvis non ultra spectantes ad forum ecclesiasticum, ejusque jurisdictioni jam subductæ, tamen pertinent adhuc ad ecclesiasticam communionem ratione charitatis, ut D. August. optime docet 20, civ. cap. IX, cum item multo plus sublevatione egeant, quam superstites, qui sibi ipsismet subvenire suis actibus possunt; verisimilimum apparere, Deum, cujus misericordia non est numerus, ab amplificationem charitatis, quæ ab ipsa ne quidem morte abrumpi potest, instituisse, ut possemus piis illas animas charitatis vinculo nobis conjunctas suffragiis nostris juvare, exhibendo pro eis solutionem condignam, appensis in eorum bonum precibus nostris.

Nec obstat I. quod subsidia nostra defunctis per modum suffragii prodesse dicantur, atque adeo non ex certa promissione acceptiois divinæ: Nam resp. per hunc modum loquendi tantum significari, nostra subsidia non prodesse animabus purgatorii pro modum absolutiois judicariæ: tum qui nulli super terram potestati, et multo minus privati fidelibus, subsunt; tum quia hic non contingit, ut in Sacramento penitentiae, in qua pars aliqua poenæ temporalis, ex rigore luendæ a peccatore, remittitur ei ex opere operato Sacramenti. Non negatur autem eo loquendi modo, quin suffragia nostra sicut pro vivis, ita et pro defunctis, per modum piæ subventionis, et condignæ solutionis acceptentur infallibiliter a Deo ex justitia, ratione pacti nobiscum iusti.

Nec obstat 2. quod ex revelationibus quibusdam habeatur, animas Purgatorii certa proposuisse suffragia, affirmantes, si illa adhibeantur, sperare se a divina benignitate liberationem a cruciatibus: qui modum loquendi non sonat liberationem certam ex justitia, sive divina speciali promissione; nam resp. eas animas merito timere potuisse, ne per culpam suffragatorum subsidia illa ad nihil valerent. Deinde timere etiam potuerunt, ne speciali aliquo Dei iudicio in ultionem peccatorum suorum, præter communem legem, oblata pro ipsis suffragia repudiarentur; tametsi enim sit promissio universalis de his suffragiis, cum offeren-

tur, acceptandis: tamen interdum potest esse aliqua exceptio, ob speciale demeritum, quo anima se hic in vita reddiderit indigna tali sublevatione per hoc suffragium. Est in hanc rem luculentum in vita Rabani, quo Frater, qui in vita crudelis fuerat erga animas purgatorii, eisque subduxerat indictas a Rabano eleemosynas, post mortem contestatus est, se in penam fuisse privatum sublevatione per eleemosynas pro eo factas, earumque fructum collatum aliis animabus.

QUESTIO XXV.

An Confessarius penitentem possit imponere penitentiam defunctis applicandam?

Affirmat Amicus tom. VIII, dist. 16, § 3, dub. 3, num. 63. Lugo de poenitent. dist. 23, num. 94. Pellizarius in Man. cap. x, § 3, num. 211. Ferdin. de Castro Palao tom. II, de Sacram. quæst. 14, dub. 6, num. 95, ubi ait: eam ante 40, annos fuisse receptissimam, et contrariam a doctis viris non sine risu exceptam, quibus addi possunt. Tambl. l. IV, c. I, § 4, n. 1, Dian. p. 1. tr. 4. res. 54, et in addit. res. 44, p. 9, tr. 7, res. 57, et maxime p. 17, tract. 8, res. 26. Turrianus in tr. de poenit. dist. 37, dub. 4, Petrus Marchantius in Tribunali Sacro to. I, tract. 6, tit. III, qu. 5, testaturque C. Lugo l. c. hanc sententiam esse sensui fidelium, et praxi confessariorum multo conformiorem. Quibus etiam Raynaudus qu. 2. n. 3 adhaeret.

Probat I, hanc sententiam ex Catechismo Romano, in doctrina de satisfactione docet, imponendam esse orationem pro defunctis in qua includitur eleemosyna acceptissima, et ipsi sic liberati orabunt pro penitente.

Probat II, quia pro penitentia Sacramentali potest confessarius injungere eleemosynam, uti passim omnes concedunt; ergo etiam poterit injungere opera animabus purgatorii applicanda, cum et hæc sint eleemosynæ, et quidem præstantissimæ, genus.

Probat III, quia, si quid obstaret, esset hoc, quod satisfactionis fructus ex institutione Christi deberet ipsi penitenti applicari; atqui hoc non obstat. Major est Advers. Minor probatur quia licet satisfactio ex opere operato proveniens non possit alteri applicari, potest tamen adhuc alteri applicari satisfactio, quæ ex opere operantis oritur,

quod Lugo n. 63, tribus argumentis ostendit. 1. Quia penitens non tenetur illud opus exequi in statu gratiæ; ergo neque requiritur, ut fructus satisfactorius operi operantis respondens penitentis applicetur. 2. Quia ad consecutionem indulgentiæ potest Pontifex exigere opus aliquid factum pro defunctis, et concedere indulgentiam ei, qui jejunit, vel orat pro defunctis; quo casu illud opus, quo ad satisfactionem ex opere operantis applicatur defuncto, retinet tamen satisfactionem ex opere operato pro ipsomet operante; cur ergo confessarius non poterit hoc ipsum facere? 3. Martyr potest applicare satisfactionem illius passionis ex opere operantis pro aliquo defuncto, et tamen passio illa habebit apud Martyrem quasi ex opere operato expiationem totius poenæ propter martyrii privilegium; ergo similiter poterit opus a confessario impositum afferre penitentis effectum remissionis poenæ ex opere operato, licet satisfactio, ex opere operantis applicetur defuncto. Quod ipsum adhuc confirmari potest alia circumstantia, quam Marchantius apud Dianam p. 11, tr. 7, res. 37, affert, quod scilicet is, qui tenebatur ad officium defunctorum pro defuncto legere, et non legit, si postea confessarius ei pro penitentia illud legendum imponat, neque aliam penitentiam adjungat, vere per talem penitentiam, et priori obligationi satisfaciat, et sacramentalem penitentiam adimpleat: atqui hoc fieri non posset, si fructum satisfactorium ex tali officio provenientem non posset alteri applicare; ergo etc.

Probat IV, Raynaudus. Quia ad satisfactionem sacramentalem sufficit, ut penitens oneretur et mulctetur, subeatque nonnullam pro peccatis vindictam; abunde factum erit Sacramento, et ejus institutioni servitum erit quantum satis. Atqui eo ipso, quod imponitur penitenti obligatio hanc penitentiam subeundi, ejusque fructum applicandi alteri, oblinetur finis predictus gravandi penitentiam, et justa ultione vindicandi peccatum ab eo admissum; præsertim si peccatum illud fuerit seordie in hoc genere, quale incurrit desideres executores testamentorum piorum. Igitur talis impositio penitentiae non est contra finem Sacramenti. Nemo sane contendet, penitentem, qui a se abiecit fructum satisfactorium penitentiae ipsi injunctæ, eumque ad alium transferet, fecisse contra illius Sacramenti institutionem.

Resolutio.

Contraria tamen sententia, spectata natura Sacramentalis satisfactionis probabilior videtur, eamque docent Joannes Sanchez in select. disp. 16, n. 1. Bordonus in consil. regul. tom. II, resol. 20, qu. 4, num. 16. Philippus a Cruce in Thesuro Eccl. tract. 2, § 6, n. 11. Vega in Summa to. II. c. LXIV, cas. 4. Andreas Mendo in append. ad Bullam cruciata d. 4, cap. VIII, n. 62, cit. apud Dianam l. supra indicati, ubi etiam testatur, hanc questionem magnos rumores excitasse inter aliquos Patres Romæ existentes. Probatur autem hæc sententia potissimum unico, sed sufficienti, et satis efficaci, argumento, quod tali modo formari potest: Satisfactio Sacramentalis præcise instituta fuit ad delendam penam temporalem peccatis ipsius penitentis debitam; ergo non potest ea satisfactio ad penam alterius delendam applicari. Consequens patet. Antecedens probatur 1, ex paritate cum attritione. Nam sicut Christus ad remittendam culpam voluit imperfectam aliquam penitentiam a peccatore adhiberi, et per Sacramentum supplere id, quod deest ad perfectam penitentiam, licet potuisset, ut multi volunt, sine ullo actu penitentis remittere omnia peccata per solam scilicet absolutionem Sacerdotis; ita similiter ad remittendam penam voluit, imperfectam aliquam satisfactionem exhiberi, quæ postea virtute Sacramenti quodammodo elevetur, et majus incrementum accipiat ad majorem longe partem penæ temporalis delendam, quam delevisset, si non fuisset conjuncta Sacramento; ergo sicut ipsum augmentum ex opere operato proveniens non potest alteri applicari, ita nec illa inchoata satisfactio penitentis, cui illud augmentum adjectur, poterit alteri applicari. Probatur 2, idem Antecedens ex eo, quod satisfactio ideo a Christo sit requisita ad hoc Sacramentum, atque adeo a Conc. Trident. pars integralis ejusdem Sacramenti dicatur: quia sicut per attritionem, et confessionem reatus culpæ tollitur, ita per eam reatus penæ tollitur, atque adeo Sacramentum hoc virtutem, et efficaciam habet, ad totum reatum peccati destruentum; ergo sicut attritio, et confessio illius tantum peccati, quod in confessione explicatum est, reatum tollunt quoad culpam; ita etiam satisfactio non alium penæ reatum, quam qui ex iisdem culpis ortus est, debet, atque adeo non po-

terit ad penam alterius minuendam, vel delendam applicari.

Confirmatur hæc doctrina 1. ex natura hujus Sacramenti, quod institutum est per modum iudicii; ergo, sicut quando in iudicio quis accusatur ob varia debita contracta, non potest iudex obligare reum ad solutionem alienorum debitorum, sed tantum ad propria debita solvenda; ita nec confessarius poterit obligare penitentem ad aliena debita solvenda, propriis relictis; maxime cum debitum proprium tam grave sit, quale in presenti casu est purgatorium aliquot annorum. Quis enim non dicat durum, id est iniquum iudicem, qui reo præcepit, ut pecuniam, quam paratam haberet ad propria debita solvenda, ad alterius 9, exolvenda debita expendere, ipse vero reus postea ex defectu solutionis aliquot annis gravissimum carcerem subiret? Atqui simile quid faceret confessarius injungens penitentis, ut sua opera pro animabus purgatorii offerat; ergo.

Confirmatur 2, quia ex contraria sententia sequitur, in tali casu adfuturam Sacramentalem satisfactionem, et non adfuturam: hoc autem implicat; ergo et illorum sententia. Min. et primum membrum majoris facile ab adversariis conceditur. Alterum membrum probatur, quia satisfactio Sacramentalis est remissio propriæ penæ (nam nullus effectus Sacramentalis potest alteri applicari) per propriam satisfactionem procurata; atqui talis satisfactio in dicto casu non adesset; ergo. Major patet. Minor probatur, quia totum opus, quatenus est satisfactorium ex opere operantis, transcribitur animabus, ut volunt adversarii; ergo nihil superest, per quod dicatur satisfieri Deo pro penâ peccati; sed si Deus propter Sacramenta aliquid penæ remittat, talis remissio potius liberalis donatio, quam satisfactio, diceretur: Sicut si Petrus deberet Principi centum florenos, et hos Paulo ad debita sua expungenda offerret, ideoque Princeps per talem donationem moveretur ad quinquaginta florenos eidem Petro remittendos; tale debitum potius a Principe condonatum, quam per satisfactionem Petri deletum diceretur; aut certe non esset ratio, cur etiam absente satisfactorio opere non solius confessionis intuitu etiam Deus fructum satisfactorium largiretur; ergo. Neque dicas cum C. Lugone, adhuc illam voluntatem bonam, quæ penitentiam postea vult applicare

jejunium pro defuncto, superesse pro satisfactione; cum enim ea voluntas non offerat se ipsam pro defuncto, sed tantum alios actus, hoc ipso soli penitentis satisfactio ex ea proveniens remanebit. Nam contra est, quod, licet in actu signato illa voluntas se non offerat, id ipsum tamen in actu exercito faciat, alioqui, qui diceret: Volo dare elemosynam pro defuncto, et statim daret, nihil satisfaceret pro defuncto, cum opus externum sine actu interno voluntatis, utpote libertate carens, satisfactorium esse non possit.

Neque obstant argumenta in oppositum allata; nam ad 1, R. Quod Cathecismus Romanus, præterquam quod non majorem auctoritatem habeat, quam ille Doctor, qui eum composuit, facile de fructu impetrationis intelligi possit, quem facilis nostræ sententiæ Auctores concedent animabus purgatorii applicari posse, licet et hoc ipsum non improbabilius neget Joannes Sanchez, ratus, animabus nihil, nisi quod per modum satisfactionis offertur, prodesse.

Ad 2, R. negando consequentiam, et paritatem; nam si præcipiat confessarius elemosynam pauperi dandam, non præcipit, ut etiam satisfactorium, quæ ex tali datione oritur, applicet pauperi; unde adhuc obtinetur totus finis, quem Christus in exigenda satisfactione pro hoc Sacramento intendit. Secus autem se res habet, quando satisfactio animabus applicatur, ut ex dictis patet.

Ad 3, R. negando minorem primi syllogismi, et antecedens secundi, ad cuius primam probationem R. Antecedens illud, quod scilicet penitens non teneatur penitentiam in statu gratiæ exequi, satis incertum esse, et forte probabilius ab aliquibus negari; quidquid tamen sit de illius veritate resp. negando consequentiam: quia saltem illa satisfactio adhuc reviviscere potest, atque adeo illo saltem tempore applicari debet ipsi penitenti; neque enim apparet ulla solida ratio, cur Sacramenta quoad alios fructus, scilicet remissionem culpæ, et gratiæ, et non etiam quoad fructum remissionis penæ, reviviscere possint. Ad secundam, et tertiam probationem ex instantia Jubilei, et martyrii petitam adhuc facilius resp. negando paritatem inter illum, et nostrum casum; quia tunc ex nullo capite oritur obligatio; fructum satisfactionis operi operantis respondentem sibi applicandi; sicut tamen, in Sacra-

mento isto adesse ejusmodi obligationem supra ostendi. Ad confirmationem Marchantii resp. negando; illo casu posse solam recitationem officii divini pro penitentia imponi; Etsi enim communiter Auctores doceant, posse penitentiam imponi opera alias præcepta, id tamen semper intelligendum est de operibus talibus, ex quibus fructum satisfactorium alteri offerre non tenetur, idque colligitur ex argumentis pro nostra conclusione allatis.

Ad 4, Raynaudi argumentum R. negando pariter, finem Sacramentalis satisfactionis esse orationem, et molestem penitentis præcise, ut sic spectatam, sed ut satisfactoriam pro reatu penæ ipsius penitentis, ut ex probatione sententiæ nostræ patet; quo supposito totum ruit Raynaudi argumentum.

QUESTIO XXIV.

An subsidia, quæ quis pro se defuncto procurare constituit, rectius in vita procurantur.

Affirmat Raynaud. l. III, pu. 3, q. 4, cum Zerola, Fagundes, Pinello, Marchino, Ceredo, et aliis, idque ob sequentes rationes: 1. Hæc ratione prospicitur securitati exhibitionis suffragiorum, caveturque ne infidelitas sæpissime deprehensa executionum, vel hæredum avertat expensas pro subsidii provisis in alia negotia cum fraude defuncti. Perit enim ei sublevatio expectata, ut recte ait Gabriel sect. LVIII, in can. lit. B. II, Difficilius, ac proinde magis satisfactorium est, dare in vita, quam relinquere erogandum post mortem. 3. Quia juxta sententiam, quam tradit Suarez tom. IV, 3 p. disp. 48, sect. VIII, n. 11, et sequentibus, cum Richardo in IV, disp. 45, a. 4, qu. 5 et Gabriele, lect. LVIII, in can. lit. C. cum extrema operis satisfactorii oppositio addat voluntati illud exercendi portionem aliquam fructus meritorii, et satisfactorii, supra eam, quæ rependitur volitioni internæ, is, qui post vitam suam distulit executionem suæ prædictæ voluntatis, privabitur eo fructu sui operis: quod apud me evincitur ea ratione, quæ petitur ex defectu formalis libertatis, et honestatis in opere præcise prout extinguitur, abjuncto a voluntate interna, ut contingit, cum volitio præcessit in vita, opus autem externum subsequitur post mortem. 4. Quia per se notum est, multo minus merito-

rium esse res suas abjicere, cum retineri ultra non possunt, quam cum adhuc homo eis uti potest; quod pertinet vulgatus versus:

Da tua, cum tua sunt; post mortem tunc tua non
[sunt.]

Hinc S. Lucie Mater, cum filiae urgenti ad eroganda bona diceret: Tege oculos meos, et quodcumque tibi placuerit istis facultatibus facito. Dixit Lucia: Audi, Mater, concilium meum: Non satis Deo charus est, qui illi hoc dat, quod secum ferre non potest, et quo ipse perfrui non potest. Sed si tu vis grata esse Deo, hoc illi da, quo poteris tu uti. Moriens enim nulla re poteris uti, et quod das, ideo das, quia tecum ferre non praevales. Vivens ergo, et salutem tui corporis habens, da Christo, quod possides.

Resolutio.

Probabilior tamen videtur negans sententia, quam Layman l. V, tr. v, c. n. 15. et cum eo Antonius Honcala opusc. iv, tr. iii, fol. 62, tradunt. Et probatur 1. ex communi praxi fidelium, ex quibus vix millesimus quisque contrariae sententiae praxim sequitur, ad quod tamen, vel maxime confessarii, et concionatores illos excitare debent, si rationes adversariorum tam forent efficaciaces.

Secundo, quia cum nemo, vel unico momento sit securus de vita retinenda, hoc ipso in vegeta adhuc aetate debet sua expendere; cum autem et contingere posset, ut in adultam senectam superviveret, hoc ipso in periculum multi se conjicerent, ne aut necessariorum defectus paterentur, aut casus occurrerent, in quibus prudenter, imo et necessario aliam dispositionem, quam prius fecerant, facere deberent.

Tertio, quia cum post executionem factam multa adhuc peccata committere, atque adeo grandem reatum poenae contrahere, et cum ex eo vita discedere quis possit, non habere tunc quidquam amplius, quo reatum talem extinguere posset, maxime si propinquos sibi parum affectos, et sua potius quaerentes, quam aliena curantes, haberet.

Quarto, quia ad reatum poenae delendum in vita, habet multa alia media v. g. indulgentias, communionem, tribulationes patienter toleratas, eleemosynae moderatas clar-

gationes, ut adeo non videatur necessarium, tam difficile perisque medium eligere.

Quinto, post mortem constitui possent sacrificia in altari privilegiato offerenda pro anima illa redimenda, qui fructus participari non potest per sacrificia anticipando procurata.

Neque obstant argumenta contrariae sententiae. Nam ad 1. R. Cum supremæ voluntates sanctæ haberi debeant, magnam ordinarie curam a Magistratu tam ecclesiastico, quam politico, suscipi, ut tales voluntates executioni mandentur. Dein ubi justus timor concipi posset, ne propinqui exequantur supremam voluntatem, prius certa quantitas in fidem aliorum manus committi posset, quæ post mortem in decreta subsidia procuranda expendatur. Quod si vero, et executio omnino negligere, separari tamen merito posset, Deum, qui approbat voluntatem, ubi non invenit facultatem, illam satisfactionem, quæ ex neglectis operibus obventura erat, aut per suam benignitatem suppleturum, aut per applicatas alias satisfactions compensationem.

Ad 2. R. Meritum illud, quod ex difficultate oritur, posse facile aliis operibus piis, maxime eleemosynis, in quibus eadem sæpe difficultas reperitur; compensari; dein non omnia statim, quæ magis meritoria sunt, suscipere oportet, maxime si graves rationes ad omissionem illius impellant, quales sunt, quæ pro nostra sententia sunt allatae.

Ad 3. R. Incertum in primis esse, an opus externum, etiam prout a Raynaudo sumitur, aliquid ponderis ad meritum adjiciat, cum satis multi Theologi id negent. Deinde vero licet plus tunc, si in vita ipse bona distribuat, mercatur, et satisfaciatur; quia tamen pro reatu postea contrahendo nihil haberet, quod pro satisfactione offerret, hoc ipso majus commodum ex anticipata dispositione non referret.

Ad 4. R. Nimirum id probare, nimirum si quis paulo ante mortem sua distribueret in pauperes, non magnum meritum habiturum, cum brevi omnia se relinquere debere sciat, quod tamen nec ipsi adversarii dicent; certe S. Laurentius non modice commendatur ob distributionem honorum ecclesiasticorum in pauperes, licet sciverit, eas in manus Tyranni venturas, si ipse non distribueret. Meritum ergo, et libertas in eo consistit, quod, cum alias profanas dispositiones

facere potuisset, potius piis in animæ suæ salutem facere voluerit, ad quod parum refert, an cito, an tardius opes suas relinquere debuisset. Adde, quod sicut in aliis necessariis actionibus possumus easdem quodammodo liberas efficere per intentionem, qua profitemur, nos eam, licet necessaria non foret, nihilominus propter Dei beneplacitum, et amorem peracturos; ita similis intentio circa opes necessario relinquendas fieri queat.

QUESTIO XXVII.

Consultiusne sit magnam pecunie summam in mox pro defunctis dicendis missas, an vero in fundationes perpetuas expendere?

Videntur cum Philiarcho fundationes præferendæ, cui etiam Raynaudus quæst. vi, n. 51, adstipulatur ex parte, dum ait: Aio igitur, tametsi res habet, ut dixi, me tamen noluisse asserere, prælegendam simpliciter esse acervationem subsidiorum, quam fassus sum præligi oportere, si sermo præcisè sit de sublevatione animarum. Propter alia namque capita consultius frequenter est, institutæ fundationes perpetuas: maxime, quia inde potest crescere, et amplificari divina gloria, suppeditando stipendium, et cum eo congruam sustentationem saltem ex parte, additis divino cultui personis, a quibus plurima alia bona fiunt, quorum fructus redundabit in fundatorem. Illa item multiplicatio successiva subsidiorum potest cedere in publicam utilitatem, quatenus plebs fidelis reperiet, verb. grat. alicubi certo tempore sacrum, ubi alioqui non audiretur; vel interesse poterit officiis divinis, quæ alioqui inibi non celebrarentur. Ob quas rationes, dimissis aliis minus commodis, quas adhibet Philiarcho de Offic. Sacerdot. l. part. l. II, capitul. xiii, non possunt excusari a gravi culpa, qui perpetuas fundationes pro mortuo non vindicatio relinquunt, prætextu, quod ea anima non tandem manserit in purgatorio. Nam quamvis præfixus unicuique anime terminus purgatorii incertus sit, et nisi per suffragia brevietur, possit esse valde longus, tamen quidquid sit, an anima illa perseveret in purgatorio, cæteræ rationes allatæ semper militant. Itaque fundationes bonæ, et sanctæ sunt; potestque etiam contingere, ut prosint animabus tantumdem, quantum acervatio subsidiorum: non quidem attendendo, quod præcisè occurrit nobis, sed spec-

tando, quæ Deus, cui homo ea fundatione perpetua rem acceptissimam facit, per benignitatem suam curare potest, excitando varios, ut ei simul varia subsidia applicent, unde non minus sublevetur, quam, si fundatione dimissa, intentus tantum fuisset in acervandum sibi cumulum suffragiorum statim, aut mox ab obitu. Sed, et Jacobus Hautinus lib. III, art. ii, n. 894, consentit, si toti purgatorio sive omnibus animabus in communi, subsidium ferre quis desideret, quia sic crescit fructus pecunie, atque in perpetuum porrigitur, ex eaque animæ perenniter juvantur.

Resolutio.

Contraria tamen sententia, quæ merito quibus magis placet, si præcisè animarum subsidium spectetur, quam docent Major, Gabriel, Palud. Petanus apud Raynaudum loco cit. num. 42. Probatur 1. quia suffragia non causant remissionem reatus, nisi prout exhibita. Igitur quantumcumque sint per longam moram multiplicanda suffragia, tardius proderant animæ, quam si quam primum exhibeantur. Eatenus enim prosunt suffragia quatenus decurrant spatium purgatorii. Sæpe autem continget, ut pauciora suffragia, quam quæ usque ad mundi finem interventu fundationis exhiberentur, sufficiant ad animæ liberationem.

Probatur 2. quia per talem simultaneam largitionem avertitur grave periculum, in quod frequentissime venit positus fundationibus. Nimirum quod sæpe per avaritiam eorum, qui oneribus fundationum se gravant, nova subinde onera similia suscipiantur. Ad quod licet remedia quædam suppeditet Gabriel lect. xxvii, in canon. litt. P. et Q. ad R. tamen ægre revocantur ad praxim. Sæpe idem, quod ipsum Gabriel lect. xxviii, litt. M. ex Gersono fuse prosequitur, incidunt causæ, ob quas suffragia, vel minuuntur, vel tolluntur. Ejusmodi causa nominatim est, cum bonis, quibus inadificata est fundatio pereuntibus, aut alio aversis, sive injuria, sive malitia eorum quibus sunt concredita, succiditur sperata perpetuitas suffragiorum. Idem sæpe accidit, tempore rerum edaci, syngraphas consumente, aut incendio, vel simili fortuito eventu, census suffragiis continuandis necessarium dissipante. Quod si concedere placeat, bona illa authentica scripta, quibus hæc eorum onera continentur, non intercidere; tamen facile

contingit, ut experimento quotidiano compertum est, ut rerum, preliis mutatis, census, qui ad multa subsidia, erat sufficiens tempore fundationis evadat notabiliter tenuis, nec nisi ad pauca sufficiens. Hinc enim fere ortæ sunt reductiones illæ Misarum, quas Tridentinum permisit Episcopis; et ut ea facultas a Concilio concessa sit intelligenda, de quo litigant varii apud Dianam par. II, tract. xiv, resol. I, et aliquot frequentius. Neque obstant argumenta in contrarium allata, quia probant potius, si viventium commoda, sive propria, sive aliena spectentur, fundationes ejusmodi esse præferendas, quod facile conceditur, maxime si Monasteria, et Xenodochia fundentur; sed hoc est extra præsentem controversiam.

QUÆSTIO XXVIII.

An Deus suppleat defectum parvulorum sine Baptismo morientium, eisque gratiam largiatur?

Ita arbitratus est Pelbartus de communi, ut ipse ait, Doctorum sui temporis sententia; nampe quod Deus suppletur sit Baptismum, et infantem gratia, ac gloria donaturus, si contingat puerum baptizandum emori inter baptizantis manus ante perfectum Baptismum; vel si moriatur in via, cum ad Baptismum defertur, adibeturque diligentia, ut Baptismo initiatur; vel si exequiatur e matris utero per abortum post commendationem ejus ad Deum, ut Baptismum suppleat. In omnibus his eventibus Baptismum a Deo suppleri censuit Pelbartus. Nec dissimilia quoad Baptismi supplementationem per orationem parentum habent alii, ut Cajetan. III p., q. LXII, ar. 2, in condit. integr. Gerson. III p. serm. de Nativit. B. V. consid. II, et confirmari potest per paritatem cum poenitentia Sacramento, ubi, si poenitens, quantum in se erit, fecerit, et a confessario legitime absolutus non fuerit (quocumque ex defectu id acciderit) suppleri hunc defectum a Deo, et gratiam sacramentalem nihilominus tribui, non pauci docent. Cajet. id ipsum ex alio fundamento admittit, contendens in ea summa realis Baptismi administrandi difficultate, verius impossibilitate, Baptismi locum tenere posse parentum preces; et factus oblationem, ut fiebat in lege naturæ, et Mosæica. Nam sacramentum, quod infantes in lege naturæ a peccato originis mundabatur, aliud non fuit, quam talis aliqua pecca-

toria oblatio, ut Hugo Victorinus tract. de Sacramento legis naturæ recte docuit. Nec aliter justificabantur infantes post institutam circumcissionem, si ante oclidum vitæ, quo circumcisio conferebatur, e vita exciderent. Imo ne illo quidem ocliduo aliter justificabantur, sive fœminæ (ut notum est, cum in eis circumcisio locum apud Hebræos non haberet, quicquid fabulatus sit Strabo lib. xv), sive mares, respectu quorum circumcisio erat tantum signaculum justitiæ fidei, et nota corporea ad discernendum populum Dei. Et cum in ea conferebatur sanctitas infanti, nequaquam conferebatur in circumcissione, præcis ut circumcisio erat, sed prout adjunctam, vel concertam habebat oblationem prædictam, et ex ea mente peragebatur illa infans truncatio. Visum ergo est Cajetano, hoc Baptismi supplementum posse infantem prodesse in prædicta impossibilitate administrandi ei re ipsa Baptismum.

Resolutio.

Negat Raynaudus, atque Cajetani placitum improbase S. Pium V, et expungi jusse ex Romana commentariorum Cajetani editione, quam cæteræ deinceps sunt emulata, unde in eis nunc non comparet illa Cajetani doctrina. Suarez ait, esse placitum temerarium, et errori proximum. Sed brevis ratio est, quia verba Christi sunt absoluta; et per negationem, quæ malignantis naturæ est, præcidunt non renatis omnem spem gloriæ. In qua ergo potestate Cajetanus supplementum aliquod Baptismi exogitavit, diversum a perfecta in Deum conversione actuali, cujus infantes non sunt capaces? Eodem modo urgendi sunt alii, qui divinant forte Deum in tali necessitate, ad preces parentum infundere infantem gratiam, et supplere Baptismum. Posset hoc sane Deus, si luberet, ut recte pronunciat Adriani; tamen quod ita faciat, absurde jactatur, cum præstet peremptionum Christi edictum arcens infantes quoscumque aditu gloriæ, nisi Baptismo perfundantur. Equè explodendi sunt, qui existimantur, non privari fructu Baptismi eos, quos sola ministri perversitas, et malignitas exortes Baptismi fecerit. Hos merito refellit Alanus, quia undecumque proveniat defectus medii ad gratiam præcisè necessarij, oclunditur via ad gloriam, et salus sit desperata. Imposuit profecto omnibus his Doctoribus species misc-

rationis erga parvulos vero Baptismo destitutos in maternis visceribus, vel ob ministrorum iniquitatem. Visum quippe eis est admodum durum admittere, relinqui a Deo absque unico salutis remedio tot peccati actualis expectes animulas. Verum non debent nobis Dei consilia dura videri, quantumvis sint inscrutabilia; sed dimissis divini illius consilii causis, quarum aliquas proponit D. Augustin.: dicendum est cum eodem, nimis vanitatis, et cœcitatatis esse, velle judicare, cur una eademque parvulorum causa, super alium veniat misericordia ejus, super alium veniat ira ejus; cur, inquam, unus precise necessarium gratiæ, et æternæ salutis medium absque ulla difficultate assequatur, alius extremæ necessitati spirituali subiaceat, nec sit ad manum, unde ei subveniatur, cujusmodi nominatum est, qui diletescit intra uterum matris, ubi Baptismum recipere non potest, sine quo est periturus. Quid ergo? Admittemus hujusmodi infantes deseri a Deo in extrema illa necessitate spirituali? Apostolus diserte pronunciat, velle Deum omnes homines salvos fieri; quæ verba D. Augustin. ad parvulos quoque materno utero abditos pertinere docet. Et vere negari non potest, eos ad finem supernaturalem ordinari. Alioquin non haberent peccatum originis, essentque in statu puræ naturæ. Illa autem ordinatio nihil aliud est, quam intentio, qua Deus illi gloriæ naturæ ipsorum indebitam voluit. At ea volitio, et intentio finis, si vera fuit, habuit necessario adjunctam volitionem providendi media finii illi consequendo idonea, et saltem sufficientia, cujusmodi diximus esse Baptismum, qui tamen his infantibus utero conclusis adhiberi non potest. Res est profecto non parum implexa, et ut ait Junilius, de talium abortivorum statu merito subtilis causa, dubiusque tractatus est. Nec aliter Prosper: Sunt certe, qui hastam objiciant, et difficultati succumbentes negent, provisam istiusmodi infantibus, qui intra maternum uterum inexpectati obeunt, sufficientia salutis media. Ita Gregor., Vasq., Becanus, alique nonnulli tum recentiorum, tum antiquorum Theologorum, quibus in specie favent S. August., Prosper, et Fulgentius. Sed præstat dicere cum Vega, Bellarmino, Suarez, Trigoso, Deum parvulos istos non dereliquisse usquequaque, sed vere, sicuti eis gloriam voluit, quantum est ex se, ita istisdem solutis media sufficientia providisse, quan-

tum est ex se, et saltem in causis universalibus, et quantum est ex se, mediorem illorum applicationem, neque impeditivæ, neque ut per alios impediretur, effecisse, vel intendisse, sed potius habuisse volitionem veram, ut applicarentur; etiamsi ob dispositionem, et cursum causarum naturalium, quem invertere non tenetur, vel ob perversitatem ministrorum, quem vult illibatis suæ libertatis juribus frui, contingat media illa, omnibus parvulis provisiva in uno aliquo speciali eventu aliunde, quam ex Dei intentione, deficere, eumque defectum, et non applicationem Deus, alia secundum nostrum concipiendi modum concomitante volitione permittit. Non enim volitio, ut suppetant his parvulis media ad salutem sufficientia, pugnat cum volitione permittendi non applicationem, sive defectum eorum, qui ex aliis causis prævidetur eventurus, et cum morali impossibilitate applicationis consecuturus, supposito cursu rerum, quem Deus, ut generalis damtaxat provisor supernaturalis, non tenetur immutare vi intentionis illius, veræ quidem, et non ementitæ, sed tamen non nisi inefficaciæ, quam de omnium plane, etiam parvulorum salute habet. Eaque ratione incolumis retinetur ordo perfectæ providentiæ in Deo gratiæ auctore. Et verum quidem est, adultis extrema salutis necessitate laborantibus, in naturali impossibilitate perveniendi ad Baptismum, subveniri a Deo per miraculum: quod exempla permulta testatum faciunt (unum perillustre profert Franc. Picus Theorem 1 de fide) et Theologi uno ore confirmant: qui modus extraordinariæ providentiæ non solet adhiberi erga parvulos, in simili naturali impossibilitate percipiendi Baptismi. Disparitatis causam assignat Suarez, quod, sicut adulti per propriam cooperationem salvari debent; ita dignum, ac justum sit, eos non perire, nisi interveniente proprio demerito, quo carere supponuntur, cum eis Deus ex machina per miraculum opitulatur, quæ extraordinariæ providentiæ ratio cessat in infantibus, ut est periculum.

QUÆSTIO XXIX.

An liceat se Baptismo sanguinis ingerere?

Videtur id omnino licitum, quia exempla plurimorum Martyrum id testantur, et præ-

terea ad defensionem catholicae fidei persape id necessarium est.

Resolutio.

Negant id per se licitum esse S. Thomas, Cajet., Sylv., Navarrus, Sanchez, Layman, et alii apud, et cum Gobat, tum quia homo non est vitæ suæ dominus, tum quia non licet, per se loquendo, dare alteri gravissimam peccati occasionem, tum denique, quia ita se ingerere sine necessitate, est quædam tentatio Dei. Unde S. Sebastianus xx. Januarii, S. Menas 11. Novembris, S. Thom. Cantuar. 29 Decemb., S. Emerentiana, atque alii permulti partim in Martyrologio, partim in ipso Breviario, celebrantur etiam idcirco, quod se ultro restiterint Tyrannis, eos etiam graviter objurando : dicendum est hic in primis cum S. Athanasio : Quod, si quidam ex his persecutoribus se dedidere, non temeritate eo rapiabantur, sed passim apud omnes profitebantur, a Spiritu Sancto hanc sui oblationem profectam esse; adeoque tribuendum id est ei peculiari instinctui Spiritus Sancti. Deinde permulti id fecerant, quia prudenter, etsi forte decepti, existimabant, id cessurum in defensionem, amplificationemque gloriæ Christi, inque roborationem timidorum, ut insinuat Sanchez, Layman, et alii; quod etiam insinuat Origenes loc. cit. subdens, tales esse ob promptitudinem, fortitudinemque dignos honore apud Servatorem, quem confessi fuerint.

QUÆSTIO XXX.

An satius sit, sæpius Eucharistiam a Laicis, quam raro, accipi?

Negant aliqui apud Raynaudum punct. 4. num. 2, eo quod timeant irreverentiæ, et veluti contemptui tanti Sacramenti, præ nimia quasi familiaritate. Qua ratione abstinere frequentia communionis, actum esse religionis, notat Suarez. Item æstimant suam indignitatem summi momenti, cum tamen augustissimi hujus Sacramenti tanta sit sanctitas, ut summam deponat in suscipiendam puritatem. Quo ex capite Sanctos plerosque refugisse communicare, habent acta S. Margheritæ Regiæ Scotiæ. Addunt idem, cum quibus agimus, exempla tot Sanctorum Anachoretarum, qui olim parcissime frequentabant hoc Sacramentum, et evaserunt tamen in Sanctos eximios. Sanctus Chryso-

tomus testatur, sui temporis Anachoretas communicasse tantum semel in anno, sæpe etiam, inquit, post duos annos.

Resolutio.

Nihilominus indubitatum esse debet, hanc esse germanissimam pietatis anomaliam, cum Christi mente, Ecclesiæ sensu, et animarum hono pugnans, inquit Raynaudus num. 2, afferitque in hanc rem in primis exempla, et dieta Sanctorum. Nam Actorum 2, cum narratus esset aliquot millium Baptismus, subditur, eos fuisse perseverantes in communicatione, et fractione panis, idest, in communione Eucharistiæ. Liqueat quidem, quod pedetentim inducta est circa hoc magna varietas, ut videre est apud Pamellium in librum Sancti Cypriani de Orat. Dominic. num. 48, et Wallerum, ac Henricum. Audiendus Petrus Blessens. Quotquot intererant consecrationi Eucharistiæ, communicabant eidem. Inde est, quod collectæ, quas post communionem dicimus, plurali numero censentur, verb. grat. Refecti cibo potaque spirituali etc. Et iterum : Sacramenta, quæ sumpsimus etc. Postquam autem crevit numerus fidelium, nec omnes accedere ad Eucharistiam visum est, statutum est, ut saltem diebus Dominicis fideles communicarent. Cum vero paleæ supercrescentes ceperunt cooperire grana, et multorum refrixit charitas, et crevit iniquitas, et perpauci inventi sunt idonei, qui calicem salutaris acciperent, decretum est, ut saltem per tres solemnitates in anno fideles communicarent : In Pascha, Pentecoste, et Natali : quia hunc modum præcepit Dominus Patribus antiquis, ut omnis masculus in Israel ter in anno appareret in conspectu ejus, sed non vacuus. Nunc autem, quoniam dies mali sunt, et omnes fere declinant, et inutiles facti sunt, non audeo dicere, ex præcepto Ecclesiæ, sed ex tacita permissione ipsius introductum est, ut semel in anno congregentur in Ecclesia ad communicandum, quod præterire fas non est, ut sicut ea die filii Israel typicum agnum comederant perpetuo; et eadem die Dominus discipulis suis carnem suam, et sanguinem dedit, et in memoriam sui id ipsum faciendum commendavit : ita et nos eadem die carnem agni, qui tollit peccata mundi, edamus. Quamvis igitur sit exploratum, inductam esse processum temporis tepiditatem in sumptionem Eucharistiæ, tamen initio Christianismi usu

Eucharistiæ fuit frequentissimus, et id semper optarunt Patres; inter quos S. Ambrosius serm. xxviii, de Verb. Domin. sic loquitur : Si quotidianus est panis, cur post annum illum sumis, quemadmodum Græci in Oriente facere consueverunt? Accipe quotidie, quod quotidie tibi prosit. Sic vive, ut quotidie merearis accipere. Quomodo S. Job pro filiis offerebat Sacrificium, mors Domini, resurrectio Domini, elevatio Domini significatur, remissio peccatorum : et panem istum vitæ nostræ quotidianum non assumis? Qui vulnus habet, medicinam requirit; vulnus est, quia sub peccato sumus : Medicina est celeste, et venerabile Sacramentum. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Quotidie si accipis, quotidie tibi hodie est Christus, tibi quotidie resurgit. S. Chrysostomus quoque hom. 5, in 1. Tim. magnæ notat imprudentiæ eum, qui ausit sacrificio adstare absque perceptione Eucharistiæ. Talem se, ait, condemnare suomet judicio, et in penitentium ordinem redigere. Soli enim in penitentia constituti arebantur aditu Ecclesiæ tempore Sacrificii. Qui ergo extra penitentiam constitutus Ecclesiam adibat, nec communicabat, eo ipso indignum se pronuntiabat, qui cum fidelibus admitteretur in Ecclesiam ad orationem, de Chrysostomi eo loco sententia. Itaque sicut frequentatio Ecclesiæ ad communem orationem, et ad assistendum sacrificio, debet esse admodum frequens, ita et frequentatio Eucharistiæ, nexa illi additioni, et assistentiæ, de Chrysostomi quidem sententia : sed et Franciscus Seraphicus serm. vii, hortatus est suos Sacerdotes, ut urgeant fideles ad frequentem confessionem, et communionem. Et pro ista sæpe frequentanda sic disserit : Si hic cibus est animæ, sine quo languet, et marcescit, cur non quotidie ad mensam, in qua proponitur cunctis, cuncti sedere, et manducare desiderent? qui itineris fatigatur molestia, plus indiget cibi refrigerio : si ergo omnes viatores sumus, et ad patriam pergitur, cur pretioso, et sapidissimo cibo confortari non appetamus? Elias hunc in figura comedit, et ambulavit in fortitudine illius; si sæpius hunc panem, sicut decet, sumeremus, magis in via virtutis proficeremus, et ad destinatum nobis patriam robustius pergeremus. Quod si rationis suffragium exquirere placeat, argumentari insuper licet ex eo, quod Eucharistia panis noster est, et vere cibus, utique animarum; nam

propterea post cœnam primam porrecta est, ut observavit Gostridus Vindocens serm. viii et non nisi in permodica quantitate sumitur, quia non tendit ad saginandum corpus, sed animam. Quid autem frequentius usurpatur, quam panis, sine quo vita non subsisteret? nihil igitur mirum, si, qui obliviscuntur comedere panem hunc suum, percutiuntur ut fœnum, et crescit cor eorum. Est item hoc sacramentum forte præsidium adversus juges Diaboli insultus, et ignita tela. Qui igitur in continuo prælio versamur, debemus hac lorica assidue tegi, cum absque hoc munimento omne spirituale prælium sit plenum periculi. Ad hoc fit Eucharistia, ait S. Cyprianus Ep. lvi, ut possit accipientibus esse tutela, quos tuos esse contra adjutorium volumus, munimento Dominicæ saturitatis armemus. Et mox de præliantibus prælia Domini. Mens deficit, quam non recepta Eucharistia erigit, et accendit. Alias ad hoc ipsum rationes ultra viginti addensat Madridius opuse. de frequentanda communione c. ult. et bene plerasque attingit Stapletonius orat. xv. Academica, quæ est de frequentanda sacra Synaxi.

Ad argumenta vero in contrarium allata. Resp. breviter cum Raynaudo, timorem de minuenda erga Christum reverentia per frequentiam communionis vanum prorsus, ac eminentium esse. Non enim accidit in conversatione cum Christo, ut inter homines, quo minus veneramur diu cognitos, quia detegimus varias eorum imperfectiones prius occultas, ob quas vilescunt nobis. At Christum qui intimus perspicit, et diutius frequentavit, ac observavit, sanctiorem semper, ac perfectiorem deprehendit. Itaque non est timenda ex frequentatione mysterii, ac veluti familiaritate, contemptio, et irreverentia. Huc facit luculenta de hac re disputatio S. Chrysostomi, ubi nonnulla prælocutus de penis etiam corporalibus, quibus Deus mulctat communicantes indigne, subdit : Et quomodo, inquires, ista perpetitur, cum semel tantum per annum ea sacramenta sumamus? Hoc nempe est, quod universa perturbat, quia non munditia animi, verum intervallo temporis longiore, constare meritum putas, summamque arbitraris reverentiam, ac religionem esse, si non sæpius celestem illam adeas mensam. Ignoras, quoniam indigne accedere, etiamsi semel tantum fiat, te supplicio tradit : digne vero, etiamsi sæpe accedas, salutem inde conqui-